

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino no. 565:

Nuove vittorie navali nel Mediterraneo

Il Quartiere generale delle forze armate comunica:

Aspri combattimenti sono in corso nella regione orientale del Gebel Cirenaico attorno a Derna ove l'avversario con l'appoggio di nuove unità corazzate affluite dall'Egitto, accentua la sua pressione contro le truppe dell'Asse che lottano con esemplare tenacia. Sul fronte di Bardia e Sollum, tiri di artiglieria. Un attacco di autobande è stato respinto.

Azioni di bombardamento e a volo radente su colonne in marcia sono state effettuate, con ottimi risultati, da formazioni aereo italiane e tedesche. Il nemico ha perduto 13 apparecchi: quattro abbattuti dalla nostra caccia, sette da quella germanica. Due dall'artiglieria contrerea; mancano tre nostri aeroplani.

Nel pomeriggio del 17 squadriglie di aerosiluranti hanno attaccato ad ondate successive, nelle acque della Cirenaica, importanti forze navali inglesi colpendo tre incrociatori. Altro incrociatore è stato ieri raggiunto dai siluri dei nostri aerei nei pressi di Malta. Velivoli siluranti tedeschi hanno a loro volta colpito e incendiato un grosso incrociatore nemico. Due nostri aerosiluranti non sono rientrati alle basi. Gli apparecchi abbattuti durante l'ultima incursione su Taranto, sono per ammissione del nemico 5 e non 3 come fu annunciato dal nostro bollettino Nr 562. (Stefani.)

Vojno poročilo št. 565:

Nove pomorske zmage na Sredozemlju

Uradno vojno poročilo št. 565. pravi:

Srditi boji so v toku v vzhodnem delu pogorja Džebel v Cirenaiki okoli Derna, kjer sovražnik s podporo novih oklepniških oddelkov, ki so prišli iz Egipta, povečuje svoj pritisk proti četam Osi, ki se vojskujejo z zgledno živavostjo.

Na bojišču pri Bardiji in Sollumu topniško streljanje. Napad oklepniških vozil je bil odbit.

Italijanske in nemške letalske skupine so z najboljšimi uspehi v nizkih poletih bombardirale kolone na pohodu. Sovražnik je izgubil 13 letal in sicer so jih 4 sestrelila naša lovska letala, 7 nemška, 2 pa naše protiletalske topništvo. Tri naša letala se niso vrnila.

Popoldne dne 17. decembra je skupina torpednih letal v zaporednih valovih v vodah pri Cirenaiki napadla velike angleške pomorske sile in so bile zadete 3 križarke. Še eno križarko so naša letala včeraj ujela s torpedi v bližini Malte.

Nemška torpedna letala so tudi zadela in zažgala veliko angleško križarko.

Dve naši torpedni letali se nista vrnila na oporišče. Druga so se vrnila z mrtveci in ranjenimi.

Med zadnjim napadom na Taranto je bilo sestreljenih po priznanju sovražnika samega 6 in ne 3 letala, kakor je objavilo naše vojno poročilo št. 562.

Globlji smisel nemških frontnih popravkov v Rusiji

Nemško vrhovno poveljstvo ne mara ponavljati napak iz prve svet. vojne

München, 19. decembra. s. O spremembah na vzhodnem bojišču je prinesel tehten članek tudi list »Fränkische Tageszeitung«, v katerem poudarja, da je po šestmesečnem bojevanju sredi vseh težav in žrtv zdaj treba čete varovati pred pretiranimi napori; to je bolj važno ko vsako nesamostno hlastanje po imenitnem slovesu.

V bojih proti Franciji leta 1914. se niso držali takega načrta: obupno so branili vsak osvojeni kosček zemlje. Hindenburg in Ludendorff sta se popravno bojne črte in zgraditve Sigfriedove linije leta 1917. popravila prejšnje hude napake. Če danes sovražniki skušajo izkoristiti za propagando pravilno nemško taktiko, storijo to zato, da bi javno pozornost odvrnili od polomov na Tihem morju.

Nemški narod — tako piše »Münchener Zeitung« — vidi v novih ukrepih načrt vrhovnega poveljstva, po katerem se hoče ogniti prehudih izgub v nemški vojski, hkrati pa obdržati boljše postojanke za bodoče napredovanje.

Če torej sovražniki mislijo, da lahko slavijo zmage, ko boljševiki spet zavzemajo to ali ono porušeno vas, se bodo kakor lani znova prepričali, da Nemčija pozimi ne spi in da se bodo vse prihodnje nade razblinile ob nenadnem prebujenju pomladi.

Berlin, 19. decembra. s. Tudi včeraj so bili na srednjem odseku vzhodne fronte vroči boji ob petnajstih stopinjah pod ničlo. Sovražnik je še naprej pritiskal na raznih krajih in skušal predrti nemške bojne črte. Te boljševiške napade so podpirale oklepne sile in težko topništvo.

Tu in tam se je sovjetskim četam posrečilo vdreti v naše postojanke s slabimi silami, vendar pa so uspešni protinapadi nemške pehote takoj popravili položaj ter boljševikom prizadejali prav hude izgube. Na nekem kraju, kjer je deloval pehotni bataljon, je po zmagovitem protinapadu obležalo na bojišču šest sto boljševiških vojakov. Na nekem drugem kraju so našli 560 padlih. Nemško topništvo je z uspehom obstreljevalo važne vojaške naprave v Petrogradu: mnoge vojašnice, municijska skladišča in avtomobil-

Angleško oporišče Hongkong pred zasedbo

Dosedanji potek japonskih napadov na to skrajno severno angleško točko v Aziji — Vsi pozivi za vdajo odbiti — Japonska izjava o morebitni kitajski ofenzivi na Hongkong

Tokio, 20. dec. s. Japonsko vrhovno poveljstvo poroča, da so se japonske enote izkrcale v Hongkongu navzlic silovitim angleškimi obrambami. Japonski vrhovni poveljnik je poslal bralncem Hongkonga še en, poslednji poziv, naj se vdajo, a guverner je tudi tega odbil.

Rim, 20. dec. s. Angleško ministrstvo za kolonije med vrsticami priznava zasedbo Hongkonga, ko uradno objavlja, da ni mogoče ne potrditi ne zanikati japonskega sporočila o tem, da je Hongkong v japonskih rokah. Ministrstvo ni od predvčerajšnjim zjutraj dobilo nobenega sporočila iz Hongkonga.

Tokio, 20. decembra. s. Zastopnik vladnega informacijskega urada je glede sporočila, da se kitajske čete, pripadajoče vladji iz Čungkinga zbirajo okoli Hongkonga, dejal, da se zdi, da se je res kakih deset kitajskih divizij zbralo severno in zahodno od Kantona in da je nekaj tisoč nerednih kitajskih komunističnih vojakov severno od Hongkonga. Ni pa nobenega znamenja, da bi te čete mogle takoj začet kako uspešno akcijo.

Tokio, 20. dec. s. Agencija Domei poroča, da je popolni padec Hongkonga zdaj vprašanje ur, ker japonske sile, ki so se izkrcale prednočnim v temi, nadaljujejo svojo ofenzivo, pri čemer jih hlabro podpira topništvo in pa mogočni letalski oddelki, ki sejejo uničenje na dobro utrjeno angleško obrambo. — Japonska zastava palopa na nekaterih točkah trdnjave. Hongkong je do polovice zavzet, odpor demoraliziranih angleških čet je vedno šibkejši in Japonci od ure do ure pričakujejo, da se jim bodo Angleži vdali.

Potek letalskih in obrambnih bojev na ruski fronti

Hitlerjev glavni stan, 19. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Pri odbijanju sovjetskih napadov je na več krajih na vzhodnem bojišču prišlo do hudih bojev. Sovražnik je imel hude izgube. Kljub slabemu vremenu je letalstvo napadalo zbirališča čet, postojanke topništva, skupine tankov in dovozne poti sovražnika. V zalivu Kola je bila močno poškodovana z bombo trgovska ladja srednje velikosti.

Berlin, 20. decembra. s. Na vzhodnem bojišču so v zadnjih dneh nemške čete pokazale posebno veliko delavnost. Letalsko orožje je res obstreljevalo 17. decembra z izredno silovitostjo področje v bližini Sebastopola in razdelali poljske utrdbе ter zadale hud udarec obročnim baterijam. Poleg tega so nemški bombniki napadli letalska oporišča in pomorske cilje, kakor tudi skladišča sovražnikovih živil v sebastopolskem pristanišču. Devet poljskih in tri obalske baterije so bile tako hudo zadete, da so morale čisto utihniti. Veliko skladišče streliva so nemške bombe zažgale.

Na srednjem odseku bojišča so Sovjeti 18. decembra poskušali ponoviti napade na nemške postojanke, ki pa so se najuspešneje branile ves dan. Samo na eni točki bojne črte so

Sanghaj, 20. dec. s. Angleški minister za Daljni Vzhod Duff Cooper je prvič po imenovanju za ministra govoril v singaporskem radiu ter med drugim dejal: »Nocoj so poročila resna. Naše sile so se morale umakniti v severozahodni Malaji. Ne delajmo si utvar glede resnosti položaja in glede težavne naloge, ki nas čaka. Rajši odkrito priznamo, da so Japonci dozdaj vodili svoje operacije s kar najboljšimi uspehi.«

Tokio, 20. dec. s. Japonsko vrhovno poveljstvo poroča, da so oddelki japonskih letal napadli letališči Camp Murphy ter Nichols pri Manilli. Osem ameriških bombnikov je bilo zažganih, šest lovcev pa sestreljenih.

Tokio, 20. dec. s. Agencija Domei je z nekega japonskega oporišča na južnem Kitajskem dobila poročilo, po katerem naj bi bilo neko japonsko letalo potopilo neko angleško vojno ladjo, o kateri menijo, da je križarka, ki je bila zasidrana v zalivu Sunchy južno od Hongkonga. Ladja, da je bila zadeta v neko življenjsko točko in piloti japonskega letala trdijo, da so videli, kako se je potapljala.

Tokio, 20. dec. s. O zasedanju Hongkonga poročajo naslednje podrobnosti:

12. decembra, 84 ur po začetku napada, so Japonci zasedli polotok Kowloon pred Hongkongom. 13. decembra je bil odbit prvi japonski poziv za vdajo Hongkonga in 14. decembra se je začel napad na to mesto s topovi, postavljenimi na zahodu, na severovzhodu in na jugu Hongkonga. Ti letalski oddelki niso srečali nobenih angleških letal. Letalski napadi so povzročili veliko

sovražne sile ves dan brez odmora ponavljale napade na nemške čete. Boljševikom pa se ni posrečilo doseči uspehov. Da predočimo vso silovitost bojev, ki so se odigrali na tem odseku, zadostuje, če pomislimo, da je na področju, kjer se je vojskoval en sam bataljon pehote, ki je odbil sovražnika, ostalo mrtvih nad 600 boljševikov. Na srednjem odseku bojišča so boljševiki, ki so tudi v zadnjih dneh pretrpeli največje izgube, poskušali izvesti 17. decembra akcijo z namenom, da bi zavzeli nazaj nek kraj, ki so ga osvojili nemške čete. Pogнали so v boji velike sile in z njimi napadli nemške čete. Nemški pehoti, ki se je tudi že prejšnji dan dobro držala kljub velikim vremenskim težavam, snežnim viharjem in izredno hudemu mrazu, se je posrečilo tudi ob novih sovjetskih napadih obdržati svoje postojanke. Vsule so najsilovitejši obrambni ogenj na sovražnika, ob katerem se je zlomil vsak ruski napad.

Pri teh svojih brezuspešnih napadih, s katerimi so skušali zavzeti nazaj izgubljeni kraj, so boljševiki pretrpeli nove zelo krvave izgube. Kopenski vojski so učinkovito pomagale tudi skupine nemških letal, ki so metala bombe in streljala s strojnimi točkalnicami, ki jim je uspelo zadati nasprotniku najtežje izgube. Ob koncu bojev, ki so se ta dan odigrali, se nemške sile niso umaknile niti za en meter iz svojih postojank, dočim so bili boljševiki, ko so videli, da njih napadi nimajo uspeha, prisiljeni umakniti se v divjem begu, pri čemer jih je žgal nemški ogenj.

Španija — tudi v novi vojni nevojskujoča se država

Madrid, 20. dec. s. Vsi napori angleške in ameriške propagande, ki je z malicijem pomena poslednjih posvetov španskega zunanjega ministra s tujimi zastopniki, skušala vplivati na javno mnenje, so se izjalovili ob včerajšnjem odloku španske vlade, ki tudi ob razširitvi sedanje vojne na Ameriko in Japonsko razglasa, da bo Španija ostala nevojskujoča se država.

Nove angleške grožnje zoper Irsko

Berlin, 20. dec. s. »Börsen Zeitung« zavzema stališče do gonje, ki so jo Angleži in Amerikanci začeli zadnje čase proti Irski. List pravi, da so na zadnji seji v angleški poslanski zbornici zahtevali nič manj kakor to, da naj Anglija zaseže irska pomorska oporišča. Na Irskem pa, pravi list, ne puščaj nič dvoma o tem, kako bi se odločili, če bi stvari krenile z rednega tira.

Quislingovo delo v Nemčiji

Berlin, 20. dec. s. Kakor poroča »Deutsche Zeitung in Norvegien«, se je zadnje seje nemškega državnega zbora udeležil tudi poglavar norveške narodnosocialistične stranke Quisling. Pri tej priliki je Quisling imel dolga posvetovanja z vrhovnim poveljnikom SS-oddelkov ter poglavarjem nemške policije Himmlerjem in pa z ministrom za zasedeno ozemlje na Vzhodu Rosenbergom.

Ameriška vlada pripravlja zakon, po katerem bodo lahko mobilizirali milijon žen, ki bodo služile v raznih civilnih in javnih službah med vojno.

Iz Washingtona poročajo, da je bil odstavljen poveljnik tihomorskega brodograjskega podjetja Kimmel, na njegovo mesto pa je imenovan podadmiral Nimitz.

Bolgarski Rdeči križ je daroval milijon levov za nakup zimskih darov za italijanske in nemške vojske na vzhodnem bojišču.

škodo v življenjskih središčih mesta. Zažgana so bila mnoga skladišča goriva.

17. decembra zjutraj je japonsko poveljstvo poslalo guvernerju v Hongkong nov poziv za vdajo. Tudi ta poziv je bil odbit, kakor je japonsko poveljstvo dejalo, da se v take reči ne bo več spuščalo in da bo rešitev prepuščalo orožju. Nato se je začelo še silovitejša letalsko in topniško bombardiranje in uničevanje utrjenih postojank na vseh koncih, mestni predel Taikoo pa je zajel pekel plamenov. Tam je bil zadet donebnik s štirinajstimi nadstropji, v katerem je sedež bančne zveze v Hongkongu in Sanghaju.

18. decembra popoldne so se japonske izkrcavalne čete zbrale na kowloonskem letališču ter v industrijskih predelih mesta. Ko so dobile zapoved, so se v popolnem sodelovanju z japonsko mornarico navzlic silovitim angleškim protinapadom izkrcale ob 22 ter začele razširjati zasedbo. Anglija torej ne bo mogla praznovati stoletnice oblasti nad Hongkongom.

Vesti 20. decembra

Hrvatska vlada je s posebnim odlokom skoraj do celia ustavila ves avtomobilski promet v državi. Na 5000 ljudi je dovoljen en avtomobilski izvozeček, vsako ministrstvo sme imeti samo dva avtomobila. Z avtomobilom se smejo voziti župani petih največjih hrvaških mest. Za vojsko, za ustaše in za diplomatski zbor ta odlok ne velja.

Italijanski interniranci v Angliji, zaprti v tabo-rišču na otoku Manu, pošiljajo za božič vo-ščila vsem svojim dragim v domovini z upa-njem, da se jim bodo kmalu pridružili.

Japonske oblasti v Sanghaju so dale razglas, v katerem vabijo kitajsko civilno prebivalstvo v mesto, naj sodeluje pri pobijanju nasilja ki-tajskih prevratnikov. Oklic grozi s hudimi kaznimi vsem bližnjim in daljnim pomočnikom atentatorjev.

Če določa novi sporazum med Siamom in Japon-sko kakšno koli sodelovanje oboroženih sil, bo angleška vlada smatrala Siam za sovraž-nika, je povedal podtajnik angleškega zuna-njega ministrstva Law v poslanski zbornici. Svedska ladja »Nigpe« (10.000 ton) je zadela ob plavajočo mino v luki Hongkong in se potopila. Zaradi tesnejše zveze med japonsko vlado in fi-nančniki je bila včeraj sklicana seja japonskih finančnih krogov, na kateri je bilo zastopanih 28 glavnih japonskih denarnikov.

V zvezi s poročili o premikanju sovjetskih čet ob mandžurski meji, poroča DNB, da pristojni ja-ponski krogi ne pripisujejo tem premikom no-benega posebnega pomena in da so to le vsa-kolne zimeke vaje ruske vojske.

Podpisan je bil sporazum med ameriškim admi-ralom Holmom in francoskim visokim komisarjem na otoku Martinique, admiralom Robertom, poroča DNB iz Stockholma. Podrobnosti o vsebini tega francosko-ameriškega sporazuma niso znane.

V Oberriedu v Švici je v neki tovarni za izdelo-vanje raket nastala velika eksplozija. Dosedaj so našli 7 mrtvih delavcev.

Egiptovski poslanik v Budimpešti je sporočil ma-džarski vladi, da je Egipt pretrgal diplomatske zveze z Madžarsko.

Ko je Anglija Združenim državam odstopila She-landске otoke ob južnem koncu Argentine, je argentinsko zunanje ministrstvo znova pouda-rilo, da so ti otoki argentinska last.

V newyorški luki je bil zasežen španski čezmorski parnik, katerega ime pa še ni znano.

Na vzhodnem bojišču je padel sin nemškega opol-nomočenega ministra barona von Stumma, podnačelnika v tiskovnem uradu nemškega zunanjega ministrstva. Drugi Stummov sin je bil hudo ranjen že med vojno na Poljskem.

Wilsonov spomenik v Pragi so takoj po nemški napovedi vojne Ameriki odstranili. Spomenik je stal pred glavno železniško postajo v češki prestolnici.

Na včerajšnji seji japonske vlade so sklenili ome-jiti delo na prihodnjem zasedanju zbornice tako, da bo zbornica smela razpravljati samo o tistih zakonskih predlogih, ki imajo tesno zvezo s sedanjo vojno.

Svedski prestolonaslednik je obiskal razstavo ita-lijanske umetnosti v Stockholmu.

Kanada se ne bo udeležila bližnjega zborovanja ameriških držav v Rio de Janeiru, ker ni čla-nica vseameriške zveze.

V Londonu je umrl podpredsednik angleške delav-ske stranke ter voditelj opozicije v poslanski zbornici Lee Smith.

Španski zunanji minister Suner je včeraj imel dolgo in prisrčno posvetovanje z nemškim po-slanikom von Stoeckheimom.

Na Portugalskem vlada mir sprito angleške za-sedbe otoka Timorja, vendar je opažati rasto-čo sovražnost zoper Angleže. List »Vost« pri-naša oklice člana bivše portugalske vladarske rodbine, ki se poteguje za portugalski prestol. Oklice vabi portugalsko ljudstvo, naj složno po-sluša navodila vlade in naj zaupa njeni jasno-vidnosti in zdravi pameti.

Na Havajskem otočju so ameriške oblasti iz-dale obširne varnostne ukrepe, poroča agencija Domei. Obласти so spravile vse tuje državljane pod ključ, uvedle mnogo omejitev ter celo uvedle za nekatere pred-mete nakaznice.

Velike tolpe seestranih volkov prihajajo v bal-tijske države in povzročajo tam veliko škodo ter še več strahu. Taka poročila prihajajo zlasti iz okolice Rige.

V Singaporeju so angleške oblasti zaprle 1000 Japoncev.

Skrbi, kaj bo s fižolom, so odveč Do prihodnje letine ga imamo za vse dovolj

Ljubljana, decembra.

Pred časom smo poročali, da je preskrba Ljubljanske pokrajine s fižolom zagotovljena in da so odveč skrbi dela prebivalstva, ki je hitelo, da si preskrbi velike zaloge fižola, računajoč, da ga bo zmanjkalo. Fižol je v resnici idealna hrana, ki dolgo časa vzdrži in si ga morejo posamezniki prihraniti tudi za več let vnaprej. Toda če bi posamezniki delali prekomerne zaloge, bi bili prizadeti ostali in teh je večina, ki bi ne imeli fižola niti za sproti. Fižol pa je pretežno hrana najrevnejših slojev, ti pa is seveda ne morejo delati zalag. Zato so bili še ob pravem času izdani ukrepi, ki so preprečili in še preprečujejo kopičenje zalag fižola.

V resnici razpolaga Ljubljanska pokrajina z dovoljnimi zalogami fižola, tako da ga ob pravilni porazdelitvi ne bo zmanjkalo. Ljubljana ima še fižola iz dobe pred vojno, zlasti okusnega tetovskega, ki so ga Slovenci nakupili pred vojno v Srbiji in ki je sedaj na razpolago za prehrano Ljubljanske pokrajine. Tudi letošnja letina fižola ni bila tako slaba, kakor je to sprva kazalo. Motilo je to, da mnogi kmetovalci niso nasadili toliko fižola med krompir, ker so krompir sadili z oranjem, medtem ko je treba fižol saditi z motiko. Na drugi strani pa so mnogi manjši posestniki, zlasti pa ljudje na robovih mest in tako imenovani mestni kmetje na novo najetih parcelah zopet posadili mnogo fižola. Seveda so mestni ljudje pojedli mnogo fižola že v stroju, pa ga je le še ostalo mnogo v zrnu.

Ureditev prodaje in potrošnje mesa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo naredbo z dne 6. junija 1941-XIX št. 41 in smatrajoč za potrebno, da se uredita prodaja in potrošnja mesa,

odreja:

Clen 1. Meso se sme prodajati ob spodaj navedenih dnevih:
ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih: goveje meso (vštevši telečje),
ob torkih: svinjsko meso, ovčje in kozje meso,

Novice iz Države

Duce sprejel odbor Fašistične zveze velikih družin.

Duce je sprejel Narodni odbor Fašistične zveze družin s številnimi otroki. V tem odboru so: predsednik inž. Giangiacomo Borghese (18 otrok), podpredsednik zdravnik Alberto Santa Maria (12 otrok), člani pa so: odvetnik Paolo Caccavalle (11 otrok), Vincenzo Consiglio (10), nar. sv. Enrico Felice (10), nar. sv. Alessandro Gorini (8), knez don Filippo Lancellotti (10), Cesare Matteini (15), odvetnik Giuseppe Olivi (9), Mario Rosina (14), senator knez don Fulco Russo di Calabria (7) in generalni tajnik, podprefekt, odvetnik Mario Carta (7). Predsednik je pri tej priliki povedal, da je bilo 31. dec. 1940 4.903 obhinskih skupin s 580.400 člani, ki so imeli skupno 4.583.308 otrok. Skupno število članov tistih družin, ki imajo mnogo otrok, pa je tedaj znašalo 5.618.344. Knez Borghese je tudi poročal podrobno o delovanju tega društva številnočlanskih družin. Duce je z zadovoljstvom vzel to poročilo na znanje ter dejal, da se bo italijanska demografska politika tudi v bodoče držala dosedanjih smernic za moralno in gnotno podporo velikih družin, ki jamčijo za bodočnost italijanskega plemena.

Papežev božični govor. V sredo, 24. decembra, torej na dan pred božičem, bo govoril preko vaticanskega radia ob 12.50 sv. Oče. Ta njegov božični govor bodo prenašale tudi vse italijanske radijske postaje družbe EIAR. Pri tej priliki bo sv. Oče podelil »urbi et orbi« svojo blagoslov in popolni odpustek.

Ukinitev nekaterih potniških vlakov. Sedanje stanje je rodilo potrebno po ukinitvi nekaterih dosedanjih potniških vlakov. Ti vlaki ne bodo več vozili od nedelje, 21. decembra dalje. Kateri pa so ti vlaki, je razvidno iz objav posameznih železniških uprav.

Pojasnila glede nakupa krzna. Pri prodaji izdelkov iz krzna so se pojavili dvomi glede tega, kaj je s podlogo za takšne izdelke. Ne bi bilo pametno dopustiti možnosti prodajanja neobširga krzna, pri tem pa ne točno določiti, kako naj se prodajajo krzneni izdelki, za katere je podloga nujno potrebna. Narodna zveza trgovcev s tekstilnim in drugim blagom za oblačila zato podaja pojasnila, da je pri nakupu podloženega krzna treba odšteti poleg točk za krzno samo tudi odgovarjajoče število točk za podlogo. Poleg tega omenjena zveza tudi poudarja, da krzneni ne smejo prodajati krznenih izdelkov na nakaznice, ki so že odrezane.

Smrti nečakinje skladateljice Liszt. V Florenci, kjer je dolgo časa bivala, je umrla ga. Blandine von Bülow, žena grofa Gravina, potomca knezov iz Ramacce. Pokojnica je bila rojena v Berlinu leta 1865 in je bila nečakinja Franca Liszt in Wagnerjeva pastorka. Res je bila hčerka Kozime Liszt, ki se je po smrti svojega prvega moža Hansa von Bülowa vdrugo poročila in sicer z Wagnerjem, tudi slovitim skladateljem.

5 kg zlata so skušali prodati skrivaj. Turinska policija je te dni prišla na sled zanimivi družbi, ki je skušala skrivaj prodati celih 5 kg zlata in v kateri so glavno vlogo igrali judje. Najprej se je nekemu policijskemu agentu posrečilo priti v stik s 23 letnim uradnikom Robertom Mussonom in 35 letnim krojačem Brunom Nardom. Ker nista vedela, s kom imata opravka, sta mu v razgovoru o tem in onem tudi povedala, da mu lahko pocieni preskrbiti večje količine zlata, ki ga ima neki Carlo Janiboni v Milanu. Ko so vsi prišli tja, je Janiboni dejal, da samo posreduje pri tej kupčiji, zlato pa da ima jud Kirschhorn iz Lwowa, doma iz Lwowa. Tudi ta je trdil, da je samo posredovalec in je vse na poti k urarju Holperju, tudi judu, doma iz Rige na Letonskem. Ko so se še tu oglasili, jim je Holper pokazal, ker je slutil past, samo del zlata in dejal, da jih bo naslednji dan seznanil z lastnikom te dragocene kovine, nekim Grecom. Ta pa zlato na noben način ni hotel prodati, ker so se mu kupci zdeli le preveč sumljivi. Tedaj pa je policijski agent napovedal aretacijo vsem skupaj in poklical obenem na pomoč še številne druge policiste. Holper je hotel zbežati, pa mu ni uspelo. Na stanovanju Greca pa so potem našli še 4 kg zlata. Priznal je, da ga je prinesel skrivaj iz Švice v Italijo in da ga je prodajal po 95 lir gram. Oba juda pa sta ceno navila še na 130 lir. Vsi so bili obtoženi, da so skrivaj prodajali zlato, kar je prepovedano, Greco pa povrh še tihotapstva.

Kakor slišimo, bodo izdani še strožji ukrepi pri racioniranju fižola, tako da bo pravično razdeljen.

Ena izmed skrbi je tudi, kako dobiti dober semenski fižol za prihodnje leto. Tako izvrstno hranilo, kakor je fižol, zasluži, da ga zasadiš v še večji meri kakor letos. Fižol niti ne potrebuje dosti gnojila, ker si nabavlja dušik sam iz zraka, enako kakor soja, grah, bob in detelja. Pač potrebuje nekaj takega gnojila, ki vsebuje kalcij in kalij. Tudi tetovski fižol se bo v naši zemlji obnesel. Ta fižol je prav tako okusen v stroju kakor v zrnu.

Fižol moramo že sedaj preskusiti, če je dober za seme.

Preizkušnja je prav preprosta: v skledo mlačne vode damo nekaj zrn fižola. Od desetih fižolovih zrn jih mora pogrnati kalij najmanj devet. Tak fižol je najboljši za seme ter bo zanesljivo vzkalil tudi v njivi. Še bolj natančna preizkušnja je v kalinici, to je skledi s pokrito stekleno ploščo s prostorninami za kaljenje. V tako kalinico damo tople vode in pivnik ter potem kontroliramo, ako bo fižol kalil.

Sicer pa je fižol zelo trdoživa rastlina, ki zlepa ne odpove. Kaljivost ohrani teoretično tudi do šest let. Tak fižol, ki je star po dve leti, kakor na primer tetovski, ki ga imamo v Ljubljani, pa je še boljši za kaljenje kakor letošnji, komaj eno leto star.

Vsekakor so skrbi prebivalstva, kaj bo s fižolom, odveč. Do prihodnje letine, ki upajamo, da jo bo Bog dal ugodno, ga imamo dovolj za vse.

ob torkih, sredah in četrtkih: gnjati, prekajeno svinjsko meso, tlačinke in klobase vobče, konjsko meso in perutnina,

ob vseh dneh v tednu: drobovje, kunčje meso in dlakasta in pernatá divjačina.

Cl. 2. Porazdeljevanje mesa uredi in racioni- ra Prehranjevalni zavod Ljubljanske pokrajine.

Clen 3. Mesarji in prodajalci mesa na drobno morajo sproti voditi prejemno in oddajno knjigo o mesu in mesnih izdelkih, ki jo poprej vidira Prehranjevalni zavod Ljubljanske pokrajine.

Clen 4. Restavracije, gostilne in krčme in drugi taki gostinski obrati smejo oddajati jedila, pripravljena z mesom, samo ob dneh iz cl. 1., ko je dovoljena prodaja take vrste mesa.

Mesni obrok brez kosti ne sme biti težji od 100 g, s kostmi ne težji od 150 g, in se nanaša ta teža na zgotovljeno jed.

Clen 5. Kršitve določb te naredbe in naredb, ki jih izda v izvrševanju njemu podeljene pooblastitve Prehranjevalni zavod Ljubljanske pokrajine, se kaznujejo z zaplenbo blaga in začasnimi ali dokončnim odvzomom obrtne pravice, poleg tega pa prodajalec kakor tudi kupec ali potrošnik v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do šestih mesecev.

Clen 6. Razveljavljajo se vse določbe, nasprotujoče tej naredbi, ki stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino. Ljubljana, dne 15. decembra 1941-XX.

Visoki komisar

za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Božični sejem

Ljubljana, 20. decembra.

Prav živahno je zdaj tam zadaj za stolnico. Veliko so postavili stojnic in jih pregrnili z belim platnom. Toliko so jih postavili, da so se morali celo mlekarji s svojimi umakniti.

Vse mogoče drobnarije lahko kupite tam. Po največ pa prevladujejo božični predmeti. V lepih skatlah in skatlicah je razstavljeno vsemogoče okrasje za božična drevesca. Srebrni zvončki, raznobarni obeski so razstavljeni in vabijo kupce. Pa ne le za božično drevo, tudi za jaslice je mogoče nakupiti, kar potrebujete doma. Lepi pastirci, različnih velikosti: ovčarji, kravji pastirji, kravice, ovčice, pa še slon dela družbo živalski družinici, ki čaka na kupce. Pa tako imenito so poslikani, barve vabijo in posebno otroci se kaj neradi ločijo od pisanega živalskega sveta. Tako imenito je vse skupaj! Otroci res ne smejo peljati na ta sejem. Vse bi radi, in kako prepuščajo svoje starše, da je treba kupiti za domače jaslice skoraj vse nove pastirce, kajti domači so že nekaj let stari in ovčarju manjka že cela levica, pa tudi kravici je že rep odletel. Takih jaslic vendar ne smemo imeti, pripoveduje sinko, kaj bodo pa sosedje rekli! Oni bodo letos imeli čisto nove jaslice, pa tudi mi se lahko malo postavimo, če kupimo vsaj nekaj novih pastircev in ovčic. Jaslice, da bodo kakor prenovljene. Tako jadrkuje mali Tonček, ki hodi ob mami po božičnem sejmu. Pa se mamica le omeči in kupi res nekaj pastircev in ovčic. Da ste videli Tončka, kako je bil vesel!

Od jutra pa do večernega mraka je na sejmu prav živahno. Mnogo kupcev prihaja. Nekateri

Izšla je

toliko pričakovana knjiga Janeza
Jalena »Trop brez zvoncev«

v zbirki »Slovenčeve knjižnice«. — Vsaka knjiga le 5 lir. — Vezana in tiskana na antičnem papirju stane 20 lir. — Dobite jo v vsaki knjigarni in trafikli. — Najlepše darilo za božič in novo leto je knjiga »Trop brez zvoncev« in »Pokojni župnik Kampens«. — Postanite naročniki naše knjižnice!

Ljubitelje našega glasbenega naraščaja opozarjamo na prvo javno produkcijo Glasbene akademije ter Srednje glasbene šole, na kateri bodo nastopili pevec, pianisti in violinisti iz šol rektorja Trosta, ravnatelj Betetta in profesorjev: Trostove, Ant. Ravnika, Wistinghausnove, Slaisa ter Darjana Izvajali bodo Haydnovo »Fantazijo v C-dur«, Ravnikovega »Vasovalec«, Ponchielli-jevo romanco iz »Gioconde«, Mozartovo »Fantazijo v d-moluc«, sceno in arijo iz Leoncavallovi »Glumačev«, »La Folia«, Corelli-Leonardija, Beethovnove »Variacije op. 34 v F-dur«, Gregorčeva »Vrata«, Saint-Saensovo arijo Dalie, Chopinov »Preludij, op. 45«, Rahmaninovljev »Preludij op. 32, 10c«, Lisztov »Valse impromptu«, arijo Gilde iz Verdijevega »Rigoletta« in Bruchov »Koncert v g-moluc«. Produkcija bo v ponedeljek, 22. t. m. ob 18.15 v veliki Filharmonični dvorani. Sporedi, ki veljajo kot vstopnice, so v predprodaji v Matični knjigarni.

Skrbno pripravljen koncert vojaškega Dopolavora

Ljubljana, 20. decembra.

V prostorih pokrajinskega Dopolavora je bil pretekli četrtek velik vojaški koncert, ki je bil izredno dobro obiskan. Udeležilo se ga je mnogo vojaštva iz Ljubljane in je bila dvorana nabit polna. Poslušati pa so ga prišli med drugimi tudi številni častniki ter še precej drugih ljubiteljev glasbe iz Ljubljane.

Za to prireditve so izbrali zelo pisan spored, ki so ga člani vojaškega Dopolavora izvedli z vso natančnostjo. Nastopil je pevski zbor grenadirjev XI. armadnega zbora pod vodstvom dirigenta poročnika Giovannija Usellinija, izvajane skladbe, ki so bile na sporedu, pa je razlagal podporačnik Fiore Barretta. Prvi del koncertnega sporeda sta prenašali radijska postaja EIAR iz Rima in radijska postaja iz Ljubljane.

Močni pevski zbor je ob spremljevanju harmonik gromovito zapel himno granicarjev in krasno »Pesem gorac«. Občinstvo pa je še prav posebno nagradilo solista Stanghellinija, ki je zapel »Legendo o neznanem vojaku«. Z violino ob spremljevanju štirih kitar pa je uspešno nastopil z violino podporačnik Bianchi.

Pevski zbor je žel veliko odobravanje za izvajanje šaljive »Prišla je lepa plavalaska«. Nazadnje pa je spet zapel solist Stanghellini in občinstvo podal pesem »Matic«.

V drugem delu koncertnega sporeda je poleg drugih z velikim uspehom nastopil tudi tenorist Marianj z »Mornarjevo lunco«, »Palomo« in »Zvezdicami, ki jih nosimo«. Občinstvo je tudi njega sprejelo z zasluženim odobravanjem. Zbor je za konec zapel še himno obmejnih straž.

Da je bila ta vojaška prireditev res skrbno pripravljena in prav tako skrbno in z vso točnostjo tudi izvedena, najbolje dokazuje veliko priznanje, ki so ga na nastopu želi vsi, zbor, solisti, godba in dirigent.

Današnji trg

Današnji trg je bil v primerj s tržnimi dnevi v zadnjem času boljše založen. Veliko je bilo na prodaj zelenjadi. Posebno solato so radi kupovali. Veliko je bilo naprodaj radiča. Pomaranč in pa mandarin je bilo toliko, kolikor si jih hotel. Tudi z orehovimi jedrci je bil trg dobro založen. Cena je tudi njim malo padla. Pred dvema dnevoma so jih prodajali še po 40 lir za kg, danes pa so bila že po 38 lir.

Pri mesarjih je bilo pa danes bolj veselo. Gospodinjje so dobivale po 30 dkg mesa za osebo. Kakor pa kaže, bodo lahko meščani dobili v ponedeljek še nekaj malega svinjskega mesa, kar naj bi bilo za približek za praznike. Današnja povečana količina je bila izdana tudi zaradi praznikov, tako da bodo imeli ljudje malo več mesa kakor pa ob drugih tednih. Veliko je bilo naprodaj tudi sadja, posebno jabolk. Bila pa so draga, saj so nekatere vrste prodajali celo po 6 in še 7 lir za kg. Nekaj kmetije je imelo tudi domače zajce naprodaj, katere so seveda kaj hitro spravile v denar.

43 letni Jaka Klemenc je bil v Mariboru zaposlen pri nalaganju železnih travverz in nesreča je hotela, da mu je ena izmed njih padla na nogo. Zlomila mu je kar obe nogi.

V Mariboru sta imela plesni večer znana ljubljanska baletna plesalca Moharjeva in Pilato. Izvajala sta nekaj svojih najboljših del.

Valjar pa valja

Ljubljana, 20. decembra.

Z deli na podaljšani Šubičevi ulici se zdaj niso prenehali. Vreme je prikladno in zakaj ne bi delali, če lahko. Potem, ko so naredili visoko zidano pregrado, ki loči cesto od samostanskega vrta, so nadaljevali z izravnalnimi deli na široki cesti, ki bo vodila neposredno iz mesta v zeleni Tivoli. Pred kakšnimi desetimi dnevi so vozniki dovažali nekaj dni kar naprej polne »struge« gramoza in ga nasipali po celi cesti. Ko so ga izravnali, pa je privozil še mestni valjar in je začel s svojim delom. Na dolgi cesti je v obratu samo en valjar in prav zaradi tega gre valjanje bolj počasi od rok. Med stlačeno kamenje pa delavci mečejo tudi zemljo, tako da se bo cestišče še bolj utrdilo. Torej zdaj opravljajo tista cestna dela, ki bi jih sicer morali v zgodnji spomladi. Nekaj dni so s tem pridobili in cesta bo prav zaradi tega tudi nekaj dni prej odprta za promet, kakor pa bi bila sicer.

Tudi na cestah okrog nove velike stanovanjske hiše Pokojinskega zavoda je v obratu en valjar, ki pridno melje zemljo in kamenje pod seboj. Ob hiši v Nunki ulici so tudi zvišano cestišče lepo izravnali in povaljali, pa tudi ob robniku nasproti ležečega vrta pustili posevno plast zemlje tako, da se ne bo mogel asfaltirani hodnik povesti. Spomladi bodo vso cestno okolico stanovanjske hiše asfaltirali, tako da bo mesto precej pridobilo na zunanjosti in lepoti.

Novice z jugovzhoda

11.167.943 dinarjev znaša vsota, ki so jo do zdaj poslali iz Nemčije tam zaposleni srbski delavci. Ta vsota vsak dan raste.

Užice so obiskali te dni predstavniki posameznih resorov iz ministrstev srbske vlade, da so proučili dejansko stanje mesta in trenutne potrebe. Ob povratku so svojim nadležnim oblastem podali obširna poročila. Vse narodne sile so na neprestanem delu za obnovo Užice.

Ranjene dobrovoljce je obiskala z belgradskimi damami soproga ministra Oljčana in jim razdelila lepe darove v imenu pokreta »Zbor«.

Lepo branje za božične večere Vam
nudi knjga

Delajmo jaslice

Odstrina globoki pomen jaslic za naš čas, daje pa tudi praktična navodila za postavljanje

Cena 8 lir

Prodaja se v Ljudski knjigarni, podružnici »Slovenec«, Novi založbi, Mladinski založbi in v trgovinah V. Remec in A. Stilogoj

La possibilità di sottoscrivere
ai Buoni del Tesoro 5% 1950
è alla portata di

tutti

L'Istituto Nazionale delle Assicurazioni

ha studiato una originalissima forma
di assicurazione che consente di pagare i titoli in otto o in venti annuità e che permette

con una spesa sopportabile

di crearsi un opera di previdenza ed
allo stesso tempo di concorrere

ai VISTOSI PREMI semestrali
che verranno estratti.

Assieme ad altri numerosi premiati,
anche quest'anno un assicurato, titolare di una Polizza di L. 10.000—
abbinata ai Buoni del Tesoro, ha vinto

1 MILIONE di Lire

La fortuna è toccata ad un industriale
milanese che per la sua Polizza aveva
speso circa L. 1.220—

E' da notare che la sua polizza rimane in pieno vigore e mantiene il diritto di concorrere agli altri premi che ogni sei mesi saranno sorteggiati dallo Stato.

I. N. A.

ISTITUTO NAZIONALE DELLE ASSICURAZIONI

Agente Generale di Lubiana

Gius. Zotti

Via 3 Maggio No. 11 - Tel. 25-71

Lasciatevi consigliare e rivolgetevi
fiduciosi a questo grande Istituto!

Možnost podpisa
Zakladnih Bonov 5% 1950
je dana

vsakomur

Narodni Zavarovalni Zavod

je zamislil originalno obliko police,
ki dovoljuje plačilo vrednostnih papirjev v osmih ali dvajsetih letih in
ki dopušča

z minimalnimi stroški

ustvariti si razen preskrbe tudi udeležbo na

pomembnih polletnih dobitkih,
ki bodo izžrebani.

Skupno z ostalimi številnimi dobitniki
je tudi letos neki zavarovanec, lastnik 10.000—lirske police zvezane z
Bonu del Tesoro, zadel

1 MILIJON LIR

Sreča se je nasmehnila nekemu milanskemu industrijalcu, ki je s svojo polico plačal samo L. 1.220—.

Pripomniti je treba, da ostane njegova polica še dalje v popolni veljavi in obdrži pravico do nadaljnjih dobitkov, ki jih bo žrebala država vsakih 6 mesecev.

I. N. A.

NARODNI ZAVAROVALNI ZAVOD

Generalni zastopnik za Ljubljano

Gius. Zotti

Cesta 3. maja št. 11 - Tel. 25-71

Zaupajte temu velikemu Zavodu
in uvažujte njegove nasvete!

Zahtevajte povsod naš list!

Zdravstveni dom v Ribnici – odprt

Ribnica, 20. decembra.

Potreba po zdravstveni socialni ustanovi v lepi ribniški dolini je bila že zdavnaj pereča vprašanje te pokrajine. Po uspešnih pripravilnih delih je končno Visoki Komisariat, ki kaže izredno zanimanje za zdravstveno zaščito prebivalstva, na predlog g. dr. Pirca, direktorja Higienkega zavoda v Ljubljani, odobril ustanovitev nadvse potrebnega zavoda. Ustanovitev zdravstvenega doma so podprli tudi vsi krajevni činitelji. Komisar občine Ribnici g. Rudež je z velikim razumevanjem zagotovil potrebne občinske kredite, občina v Dolenji vasi je ustanovo istotako toplo pozdravila in upravnica »Posojilnice« v Ribnici je z globokim razumevanjem ustanovitev podprla s tem, da je dala na razpolago lepe prostore v svoji novozidani hiši.

Ustanova je začela s svojim javnim poslovanjem dne 10. t. m. Zaenkrat z ozirom na vojne čase brez oficijelne otvoritve. Novoustanovljeni Zdravstveni dom je pod vodstvom zdravnika Ivana Brumna, ki zaenkrat opravlja tudi vsa zdravniška dela, nastavljena pa je tudi stalna zaščitna sestra. Ustanova ima zaenkrat sledeče oddelke:

1. Šolsko polikliniko, ki začasno posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 9 do 10 za ambulant-

no zdravljenje bolnih učencev. Po tej uri so sistematski in kontrolni zdravniški pregledi. Šolska poliklinika nudi vsem učencem brezplačno ambulantno zdravniško pomoč, kakor tudi zdravila, neglede na premoženjske razmere staršev oziroma skrbnikov.

2. Dispanzer za otroke, ki še ne hodijo v šolo. Posluje vsak ponedeljek in petek od 15 do 16. Ta oddelk nudi brezplačni zdravniški pregled vsem bolnim otrokom do izpolnjenega šestega leta starosti, ki so ubožnega stanu.

3. Posvetovalnica za matere in dojenčke posluje vsako sredo od 15 do 16, v tem oddelku so deležne brezplačnih zdravniških in strokovnih nasvetov vse noseče žene kakor tudi matere za svoje dojenčke glede splošne nege in prehrane.

Kmalu bo v okvirju šolske poliklinike odprt potreben oddelk zobnega ambulatorija, ki ga bo vodil poseben zdravnik. V tem oddelku bo brezplačno zdravljenje zob vsem vsolanim učencem in učenkam, ki so revnih staršev, proti malenkostni odškodnini režijskih stroškov pa premožnejšim.

Iz navedenga poslovanja je razvidna velika potreba in opravičilo obstoja te ustanove. Ribniška dolina zato zavod toplo pozdravlja in želi obilo uspeha.

Sadno drevje je treba očistiti in škropiti, če hočemo, da bomo imeli veliko zdravega sadja

Kakor človeku dobro dé čistoča in koža lažje diha, prav tako je tudi z drevjem. Tudi dreve diha, pa ne samo s koreninami in listi, ampak tudi s celim drevesnim skorjo. In prav zaradi tega morajo vsi tisti, ki hočejo imeti pri sadjejih uspeh, skrbeti za to, da je drevje kar moči dobro očistočeno predvsem raznih lišajev in trhljega lubja. Drevesa čistimo s strguljo ali žično ščetko. Rumeni in sivi lišaji sta najbolj nevarna in tudi najbolj pogosta. Lišaji sicer ne razjedajo samega drevesa, a mu škodujejo s tem, ker ovirajo, kakor že rečeno, drevesno dihanje, povzročajo gnitje vej in služijo kot skrivališče sadnim škodljivcem.

Istočasno ko odstranjujemo lišaj z dreva, ostrgamo tudi z njega staro skorjo, ki nudi škodljivcem neprikladnejše zavetišče. Pred tem opravilom pa pogrnmemo pod drevo plahto ter vse odpadke, ki so se na njej nabrali, sežgemo. To je najučinkovitejše pokončavanje sadnih škodljivcev.

Ko smo tako očistili sadno drevje, smo ga s tem pripravili za zelo važno zimsko škropljenje. Mnogo smo že brali in tudi napisali o sadnem škropljenju, saj se je posebno v zadnjih letih vse povešalo po evetu priporočalo to škropljenje in res so bili uspehi vidno boljši. Tudi naši strokovnjaki niso stali pri tej propagandi ob strani tako, da je že vsak naš sadjar dobro poučen o važnosti škropljenja. Vsakdo, ki mu je mar sadno drevje, se je tudi sam lahko prepričal o tem, da res ni moči

pridelati zdravega sadja brez pravočasnega in pravičnega škropljenja.

Pozimi, oziroma v času, ko je sadno drevje brez listov, s škropljenjem uničujemo predvsem živalske zajedalce, ki prezimujejo na drevju. Tedaj lahko škropimo z močnimi škropivi, ki drevju brez listov ne škodujejo, a odporne zajedalce zanesljivo pokončajo. Sredstva za zimsko škropljenje z drugim imenom imenujemo drevesne karbolineje. Med temi pa spet razlikujemo navadne drevesne karbolineje, h katerim spadajo arborin, dendrin, losol, koncentrirano drevesno karbolinejo n. pr. neodendrin, in pa posebne drevesne karbolineje ali drevesna škropiva, n. pr. mixdrin, ki pa imajo pred drugimi to prednost, da se dajo mešati z bordoško ali kalifornijsko brozgo. Uporabljamo jih dobro pomešane in razredčene z vodo v 10%-ni raztopini za pečato sadje, za koščičarje, ki so občutljivejši za škropivo, pa jih uporabljamo v 6 do 8%-ni raztopini. Koncentrirane ali goste karbolineje, ki so navadno dvakrat močnejši od navadnih karbolinejev, uporabljamo v polovico manjši koncentraciji. Vendar se gostota ravna predvsem po tem, kakšnega škodljivca nam je nameniti uničiti. Namesto karbolinejev moremo uporabljati tudi 20% žvepelo-apneno brozgo, ki se imenuje tudi kalifornijska. Ta brozga je mnogo cenejša, a je tudi mnogo manj učinkovita kakor drevesni karbolineji. Škropimo že lahko v pozni jeseni, v novembru, a naj-

rajši škropimo proti koncu zime, ko se škodljivci začnejo prebujati iz zimskega ena in postanejo bolj občutljivi za škropiva. Škropiti moramo zelo temeljito, tako da je vsak del debla in vej povsem premočen s škropivom in da škropivo prodre v vsako razpoko v drevesu, ker mora škropivo zadeti neposredno vsakega drevesnega zajedalca, da ima učinek. Škropivo namreč deluje na površino telesa škodljivcev tako, da ga razje. Škropimo pa le v mirnih dneh brez vetra in ko ne zmrzuje, najrajši, ko so drevesa malo vlažna zaradi rose ali dežja, kajti ob takem času škropivo najlažje prodre v vse razpoke.

Z zimskim škropljenjem uničimo mnoge zajedalce, kakor jajčeca listnih in krvavih uši, jablanove in hrskove bolšice, jajčka zimskega pedica, prstenčarja. Z njim uničimo cvetočerja, če škropimo dovolj pozno, ko je že zapustil svoje prezimovališče.

V pričujočem je lahko vsakemu jasno, kako velike važnosti je v sedanjem zimskem času škropljenje sadnih dreves. Zdaj je treba poseči malo v žep, da si nakupimo škropiv, poleti pa bomo veselili, ko bomo imeli veliko dobrih in zdravih sadov. Sadjarji torej: ne pozabite na škropljenje!

Hrana po gostilnah na sveti dan

Po pooblastilu Eksc. Visokega Komisarja sporočamo:

Na božični dan (25. t. m.) smejo restavracije, gostilne, krčme in drugi podobni gostinski obrati, javne kuhinje in slični postreči z jedili, pripravljeno s katero koli vrsto mesa.

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino.

Nagrada za rojstvo dvojčkov

Iz Ducejevega sklada je Visoki komisar podelil zakoncem Sivcu Mihaelu in Franciški iz Iške vasi 38 nagrado v znesku 600.— lir ob rojstvu dvojčkov.

Cena letošnje koruze

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil s posebno odredbo cene koruze letine 1941, katero je treba oddati Prehranjevalnemu zavodu Ljubljanske pokrajine. Po čl. 1. znaša cena koruze, ki se mora oddati, na 120 lir za stot za ruženo blago v zrnu, postavljeno v razsutem stanju na zbirališča, ki jih določi Prevod. Ta cena se razume za zdravo, pravšno tržno blago, posušeno, z vlago 16%.

Za vsebino vlage, drugačno od temeljne, se morejo računati pribitki ali odbitki takole: Prva številka pomeni odstotek vlage, druga pa pomeni pribitek in odbitek (pri stopnjah vlage po 16% pribitek, pri stopnjah vlage nad 16% pa odbitek) za vsako stopnjo vlage na težo 100 kg. 12% 4.1 kg, 13% 3.10 kg, 14% 2.15 kg, 15% 1.15 kg pribitka, 16% je temeljna vlaga, nato slede: 17% 1.5 kg odbitka, 18% 2.15 kg, 19% 3.2 kg, 20% 4.25 kg, 21% 5.25 kg, 22% 6.3 kg, 23% 7.3 kg, 24% 8.3 kg, 25% 9.35 kg, 26% 10.35 kg, 27% 11.37 kg, 28% 12.39 kg, 29% 13.41 kg in 30% 14.43 kg.

Za priznano semensko koruzo se po čl. 3. odločbe plačuje dodatek 30% k ceni iz čl. 1.

Kršitelji te določbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941. Naredba je stopila v veljavo z dnem objave v Službenem listu, to je 17. decembra.

Prepoved dostavljanja živil na dom

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal odredbo, po kateri čl. 1. je prepovedano dostavljati na dom vsa racionalna živila in meso, bodisi sveže ali tlačenke in klobase vobče ali prekajeno ali kakor koli predelano. Po čl. 2. se kršitelji teh določb, tako prodajalci kot kupec, kaznujejo v denarju od 100 do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do 6 mesecev. Vselej pa se blago zapleni in se prodajalcu lahko časno ali dokončno odvzame obrtna pravica. Naredba je stopila v veljavo z dnem objave v Službenem listu, t. j. 17. decembra.

Ljubljanska kolodvorska restavracija

Direkcija železnic v Ljubljani odda s 1. februarjem 1942 po predpisih pravilnika 135 v zakup za nedoločen čas kolodv. restavracijo in stanovanjske prostore na postaji Ljubljana.

Za obratovanje potrebna glavna znaša 91.200 lir, če reflektant nima nobenega inventarja in opreme; v nasprotnem primeru pa 27.360 lir, mora pa predložiti dokaz o posesti inventarja in opreme.

Letna zakupnina za obratne prostore znaša 9.120 lir, a letna najemnina za stanovanjske prostore znaša 3.853,20 lir.

Prošnje se vlagajo na naslov direktije železnic v Ljubljani do vključno 10. januarja 1942. Do istega dne ob 11 se mora položiti pri depozitni blagajni direktije v Ljubljani predpisana varščina v znesku 2.268 lir v gotovini.

Natančnejša pojasnila glede pogojev se dobe pri Direkciji železnic v Ljubljani, soba št. 60 in pri šefu postaje Ljubljana.

Direkcija železnic v Ljubljani, št. 630-3-141.

Ukinjenje vlakov v potniškem prometu

Pričenši z nedeljo dne 21. decembra se ukinejo nekateri potniški vlaki s sledečimi odhodi odnosno prihodi:

1. Na progi Ljubljana—Postojna vlaka št. 607-608. Vlak 607 odhoda Ljubljana 19.50, prihod Postojna 21.10. Vlak 608 odhoda Postojna 8.35, prihod Ljubljana 9.50.

2. Na progi Ljubljana—Vrhnika trg vlak št. 8033 in 8034. Vlak 8034 Vrhnika trg odhoda 9.26, Ljubljana prihod 10.01. Vlak 8033 Ljubljana, odhoda 11.15 Vrhnika trg prihod 11.50.

3. Na progi Ljubljana—Zalog, vlaki št. 624, 625, 626, 627, 630 in 613. Vlak 624 Ljubljana odhoda 7.02, Zalog prihod 7.17. Vlak 625 Zalog odhoda 7.25, Ljubljana prihod 7.38. Vlak 626 Ljubljana odhoda 10.30, Zalog prihod 10.45. Vlak 627 Zalog odhoda 10.55, Ljubljana prihod 11.20. Vlak 630 Ljubljana odhoda 14.20, Zalog prihod 14.35. Vlak 613 Zalog odhoda 14.41, Ljubljana prihod 14.53.

4. Na progi Ljubljana—Trebne ob nedeljah in praznikih vlaki 92.18 drugi del in 92.18 drugi del. Vlak 92.15 drugi del Ljubljana odhoda 8.10, Trebnje prihod 10.20. Vlak 92.18 drugi del Trebnje odhoda 18.00 Ljubljana prihod 19.40.

5. Na progi Ljubljana—Grosuplje—Kočevje vlaki 93.21—93.22 in 93.15—93.16. Vlak 93.21: (93.22 Ljubljana odhoda 10.02 prihod Kočevje 12.25. Vlak 93.15) 93.16 Kočevje odhoda 14.15 Ljubljana prihod 16.38.

6. Na progi Novo mesto—Karlovac vlaka 92.11 in 92.22. Vlak 92.11 odhoda Novo mesto 4.02 Karlovac prihod 7.15. Vlak 92.22 Karlovac odhoda 20.10 Novo mesto prihod 23.18.

7. Na progi Novo mesto—Straža—Toplice, vlaka 95.36 in 95.37. Vlak 95.36 Novo mesto odhoda 14.40, Straža—Toplice prihod 14.58. Vlak 95.37 Straža—Toplice odhoda 15.27, Novo mesto prihod 15.45.

Koledar

Danes, sobota, 20. decembra: Kv., Evg. Nedelja, 21. decembra: 4. adv., Tom.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 8; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartsus, Moste, Zaloška cesta 47.

Ob božičnih praznikih vsi v frančiškansko dvorano, kjer bo Frančiškanska prosveta uprizorila Gregorinovo božično dramo »Kralj z nebec«. Prva predstava na sveti dan (25. decembra) bo ob pol 5, na praznik sv. Stefana in na nedeljo, 28. decembra, pa še ob 3 popoldne. Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v trgovini A. Stilič, Frančiškanska ulica 1.

Nedeljsko zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Guido, Tyrševa cesta 62. Telefon 27-29.

»Take igre bi morali velikokrat igrati,« je rekel znani župnik, ko je ves navdušen zapuščal Frančiškansko dvorano, kjer so mladinci z Rakovnika uprizorili priručno opereto »Pevčka s planinc«. Istih misli so bili tudi vsi drugi številni gledalci. Saj je vse, stare in mlade, prevzela mehka, prijetna pesem malih nedolžnih pevčkov in jih znova potrdila v veliki resnici, da kdor spoštuje svoje starše, mu bo dobro na zemlji. Jutri ob pol 11 boste v Frančiškanski dvorani lahko še enkrat doživeli isto veselje. Gotovo pa privoščite to veselje svojim otrokom, saj je predvsem njim namenjena jutranja prireditev. Vstopnice po 5, za dijake in šolarje po 3 in 1 lito, lahko dobite že danes v trgovini Stilič.

PRAKTIČNO BOŽ ČNO
DAR LO JE LEP
PISEMSKI PAPIR
ki ga Vam nudi
v veliki izbiri
LJUBSKA KNJIGARNA in trgovina NIMAN

Kino Moste. V soboto 20. priredi pester teater večer humorja »Za vsakogar nekaj«. Na sporedu so melodiozne operne arije, ljudske pesmi, humoristične pripovedke, komični prizori s petjem in zabavna igrice: »Zalužički potnik«. Sodelujejo: papaci Danilo, kot konferencier in postrešek št. 1 iz stare Ljubljane, naš priznani komik Jos. Povh in sopranistka gđ. Majda. Pri glasovirju ga. Našetova. Začetek točno ob 18. Konec ob 20. Vstopnina 7, 6, 5, 3 in 2 liri. Predprodaja vstopnic v Kinu Moste.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sobota, 20. decembra ob 14.30: Zaključena predstava za Dopolavoro. —

Ob 17.30: »Bog z vami, mlada leta!« Red A.

Nedelja, 21. decem. ob 17.30: »Rokovnjači«. Izven.

OPERA:

Sobota, 20. decembra ob 17: »Prodana nevesta«. Red B.

Nedelja, 21. decembra ob 15: »Netopir«. Izven.

Zelo znižane cene.

Igor Zagrebeni:

Zavetje v pečevju

»Napad!« zavpije Lukec že spodaj in se požene s svojimi najboljšimi Francozi na hrbet.

»Pa naprej, možje, v božjem imenu!« ukaže Tone Vresk.

Streli se razlegajo.

Grozanska zmeda zajame Francoze. Tu pade eden, tam eden, konj plane pokonci in podre dva, tri ljudi pred seboj. Spet zagrmje puške. Vsa tokava se napolni z glasovi, ki po njej še nikoli niso odmevali.

Z obeh strani ceste se vseje na Francoze živi plaz.

Zdaj so možje že toliko blizu, da potegnejo nože in začno vihreti sekire.

Z razčeseno glavo omahne ta in oni vojak, ki se je znal tako dobro bti za cesarja v neštetih bojih.

Grenadirji pa ee nazadnje le znajdejo. Niso bili zamen v tolikih bitkah.

Lukec ee tokle eredi Blanchardove čete. Njegov dolgi nož ne zgriše nikoli.

Mož za možem pada, pa tudi njegovim ni prizaneseno. Z najboljšimi se bijejo.

To ti je drugi vod, ki je bil že pokazal vsemu evetu, kaj zna. Zdaj pa ee mora boriti za golo življenje! Kako neumno in svinjsko, da ee bili te dobre vojske pošlali sem! S tolpo se morajo točiti!

Drugi vod se bije krasno.

Tako so delali v vsakem boju, kadar jih je prej prišel obiskat cesar.

Okrog Lukca padajo plahutarji in kmetje kakor snopje.

Lukec kar na lepem sprevidi, da si je bil upal predaleč.

Nekajkrat sune in si tako napravi pot do brega. Urno se zapodi po praproti in robidovju navzgor. Plašč se mu sname in obvisi v trnju.

Tone dela počasni.

Kdor mu pride blizu, pade.

Najdalj ee bije z visokim, močnim grenadirjem. Zdi ee mu, da ee mu je bil oni vmes pohlevno nasmehnil, ali kaj, Francoz jel ee jaz ne bom njega, bo on mene prav gotovo!

Francoz mu je izvil sekiro, zdaj ee spopadeta od blizu. Ta človek je za zares živinsko močan! Dolgo ee valjata v prahu. Tone se kar ne more skopati na vrh. Tačas pa priiskoči Fickov Francelj, urno mahne z nožem Francoza v hrbet.

Kar pri priči puste roke. Tone je spet pokonci. Z novo vnmee se požene v me-

tež. Spet ima v rokah sekiro. Mož za

91

možem pada, kamor udari. Tesno ob njem pa delata Škerjančev Matevž in Grogovec. Glej gal Neki Francoz je od zadel zabodel Fickovega Francelja! Reved! Pade in obleži. Toliko je prostora, da ee vidi, kako ee v prah potoci teman, krvav curek.

Tisti, ki ee videli, kako je padel Fickov Francelj, se z novo jezo požene naprej v boj.

Pred Tonetom se odpira gaz.

Glava mu gori, sam sebe ne pozna več. Kakor bi hodila sama smrt, tako ee mu v vijoličasti bliskavici, polni megle in svetlobe, nastavlja pred sekiro grenadirji. Smrt sama hodi žnjim, ona mu naravnava udarce.

Kaj pa je to? Koga pa imajo tam goril! Cela rajsa grenadirjev ee je natepla okrog borovca!

Saj to je pa Lukec! Pa še eden je z njim!

»Za menoj, možje!« zavpije Tone in se zapodi v breg.

Grogovec Miha in Škerjančev Matevž sta mu tesno za petami. Neusmiljeno udarja Tonetova sekira.

Bil je že zares zadnji čas.

Lukec in zraven njega kakšnih petdeset let star možak, Vodnik je bil, najmočnejši gruntar v Suhem lazu, sta ee komaj, komaj še branila. Vodnik je bil že ranjen v roko.

Kako so se temu možu zasvetile oči, ko je zagledal rešitev! Pa tudi Lukec je Toneta ošinil z ganjenim pogledom, e ta-

kim, da bi mu ga ne bil noben živ človek nikoli mogel prisoditi!

Tone je podiral ljudi kakor drvari mlada drevesca. Enkrat je udaril pa je zmanjkalo tistega, ki ee mu je bil postavil po robu.

Zdelo se je, da ga ni mogoče raniti.

Z vsi silo so se proti njemu zapodili grenadirji, ki so že mislili, da bodo lahko pokončili onadva. Saj pa bi jih tudi, prav zagotovo, če ne bi znal Lukec tako dobro mahati z nožem.

Nazadnje pa bi ju bili vendarle zdelali. Tudi Lukec ee jim je že zdel truden. In truden je tudi zares že bil.

Zdaj jih pa zmoti kmet!

Z vsi jezo so ee zaredili nadenj.

Slabo so naleteli.

Mož za možem je padal, Lukec in Vodnik sta dobila prostora, za Tonetom so pritiskali drugi kmetje.

Brž je bil ta ravs v kraju.

Do zadnjega moža so padli grenadirji.

Lukec in Vodnik pa sta bila rešna.

S kakšnim veseljem sta oba podala Tonetu desnico!

Potem pa ee se vsi spet zapodili v bojni metez na cesti.

Umik je bil Francozom odreden.

Ali kaj! Zdaj je pa še odpredaj udaril sam mogočni glavar Kertuc s svojimi izbranimi.

Ko so začutili Francozi, da jim v hrbtu prede trda, so se zadržali po Blanchardovem povelju naprej. Komaj pa so po ozki cesti prispeli do ovinka, jih je ee čela napadel Kertuc s svojim izbranimi možmi.

Konj se je spotaknil in padel. Kertuc pa ee je naglo pobral. Njegovo zakrivljeno rezilo je začelo svoje grozotno delo.

Kdor mu je prišel blizu, je omahnil, da ee ne bo nikoli več vzdignil.

Kertuc, zares nise zastoj poglavar!

Sopel ee in godel in šantal, obračal pa se je le urno kakor blisk in pripravno kakor irtavka.

V črnih plaščih so plahutarji zraven njega molke opravljali svojo reč. Brez glasu so zabadali nože, dokler se jim je kaj postavljalo po robu. Globel je odmeval od ječanja.

Boj je bil v kraju.

Blanchard, mladi Poincaré, vsi oficirji, vsi podoficirji in možje, e starimi vojniki vred, vse to je ležalo pokončno pod ljudsko jezo. Pa tudi domačih je precej padlo. Grenadirji so bili vojaki, da je vsak nerad prodal poceni življenje.

Bitka v Pustem jarku je bila dobljena. Z njo je bilo dobljeno prav za prav vse. Francozi nimajo več dosti sil — to ee vedelo — da bi še koga utegnili pošlati v hribe. Cesar mora imeti zdaj vojske drugje!

Lukec je bil brž pri Kertucu

Andrejčkov
Jože:**Žalost in veselje**Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

262.

»Odkod prihajava,« je pogumno odgovoril Lavrencij, »veš sam prav dobro. Pomisli, s kom imaš opravka! Francoza sva, ki sva po nesreči padla v roke razbojnikov, ko sva iskala gostoljubja. Varuj se, da nama ne storiš kaj žalega! Brat mojega tovariša je poveljnik Francozov v Alžiru. Saj veš, da s temi ni dobro zganjati burk.«

263.

Bej, ki so ga Lavrencijeve besede nagnale v strah, ju je vprašal, kaj zahtevata. »Da naju takoj izpustiš in nama daš spremstvo do morja,« je bil odgovor. Bej je bil pripravljen storiti tako, če mu bi zagotovila pet sto piastrov odkupnine. Ujetnika sta zahtevo odbila, češ da je sramotna. Naj dobi odkupnino od goljufa, ki ju je prodal!

264.

Bej ju je dal odvesti v zapor. Padla je hladna noč, pa nista mogla zatisniti očesa. Ležala sta na golih tleh. Zdaj sta bila sužnja v daljni Afriki in sijalo jima je le malo upanja na rešitev. Kovala sta različne načrte, kako bi ušla, a premalo sta poznala svoje novo bivališče in pa straž sta se bala, ki so bile nagosto razpostavljene krog in krog.

Izredne vojaške vrline japonskega naroda**50 let je bilo dovolj, da se je neznatni vzhodnjak preobrazil v trdega sodobnega vojaka**

Še v začetku druge polovice preteklega stoletja je bila japonska vojska čisto nepoznana. Nemški častniki pa so bili, ki so v neverjetno kratki dobi napravili iz zanikrne vzhodnjaške dežele močno, docela sodobno vojaško silo. Samuraji, razred japonskih odličnikov, so dali sposobne častnike, zdravo in trezno kmetijsko ljudstvo pa trdne vojake.

Mlade Japonce že v zgodnji mladosti navajajo k ljubezni do domovine in jih duhovno vzgajajo v osebnih žrtvah in premagovanju, v drznosti, v trdotah in pokorščini vojaškega življenja. Še preden vstopi v vojaško šolo, se mladi Japonec nauči ceniti blagor domovine, ki mu je višji od osebne blaginje. Pripravljen mora biti na sleherni žrtev, celo na takojšnjo žrtev svojega življenja, če bi tako zahtevala očetnjava ali bodočnost cesarstva.

Najsodobnejša vojaška vzgoja

Pouk v vojaških sposobnostih je kar se da edoben: ni ga modernega orožja niti vojaške spretnosti, ki bi Japoncem delala preglavice in ki bi je ne gojili do popolnega mojstrstva. Kaj različno je vojaško lice Združenih držav, ki z izjemno manjšo ekspedicije v svetovni vojni bojišča prav za prav dosti ne poznajo. Medtem pa je mlada japonska vojska že dostikrat imela priliko pokazati vojaške vrline, ki si jih je s trdim delom in izredno strogo vzgojo pridobila.

Mlada, a že trdo preizkušena vojska

V prvi kitajsko-japonski vojni leta 1894-1895 je dala dosti dokaza o svojih odličnih sposobnostih, saj je mlada vojska onstran morja potolkla številno zdaleka močnejšega nasprotnika. Zato pa je kajpak lahko razumeti, kako žalostno, a hkrati besno je moralo biti japonsko ljudstvo, ker se je na pritisk zahodnih veslel moralo odpovedati velikim koristim, ki mu jih je dala velika zmaga.

Deset let kasneje je Japonska imela ponovno priliko, da je dokazala svojo vojaško sposobnost. Veliki ruski orjak je moral kloniti pred malim japonskim vojakom, ki ga je na kopnem kakor na morju, v obrambi ali napadu zdaleka prekašal. Japonska hrabrost in spretnost sta odločili zmago pri Jaloju, Liav-jangu, pri Šaoju in Mukdenu, japonske pomorske zmage pri Cušimi in Port Arturu pa

so prešle v slavno zgodovino japonske mornarice.

Zdaj se že štiri leta borijo proti neštivilnim kitajskim armadam, ki jih je nagomilil Čangkajšek, znova imajo pred seboj številčno daleč močnejšega nasprotnika in neskončne razdalje ter orjaško razsežnost kitajskega bojišča. Navzlic vsem ogromnim težočam pa se je mali japonski vojak usidral vzdolž cele kitajske obale, zavzel je vse važnejše severne in južne kitajske pokrajine, a tudi tiste, ki se raztezajo ob glavnih rečnih žilah Rumene reke in Jangcekianga. S tem so zgradili novo politično enoto v nacionalni Kitajski.

Z zaupanjem gredo v novo vojno

Sinovi vzhajajočega sonca poznajo trdote tega življenja, posebno vojaškega. V novo vojno so se odpravili z velikim pogumom. Zavedajo se, da jim vojakov ne bo zmanjkalo, saj je japonski narod številčno eden najmočnejših. Izreden razvoj vojne industrije v poslednjih letih pa jim lajša skrb za vojna sredstva. Res je sicer, da Japonski primanjkuje morskotera sirovina, a to je vedela tudi japonska vlada, ki se je preskrbela z vsem za dolga leta. Velike zaloge ima na Koreji, v Mandžuriji in na Kitajskem.

Mornarica, ki bo sprejela vsak boj

Poleg velike kopenske sile pa ima Japonska zelo močno brodnice, ki ima na Daljnem vzhodu toliko lažje delo, ker je vsem postojankam mnogo bolj blizu ko anglosaksonsko brodnice. Bodoča borba na Tihem morju bo brez dvoma tudi posvetila v tajno glede številne moči obeh nasprotnikov. Gotovo je, da bo prej ko slej na neizmerni vodni gladini prišlo do orjaških spopadov, kakršnih svet doslej še ni videl. Naj bo s številnim razmerjem kakor že koli, japonski vojaški duh je vedno močnejši. To je tisti duh, ki je Japonko pripravil do tega, da si je vzela življenje, ko je njen mož odhajal v vojno, da bi se ta ne čutil več vezanega nanjo in da bi se boril z večjim pogumom. Isti duh je preveval skupino japonskih letalcev, ki so morali zaslužno pristati za sovražnikovim hrbtom na nekem kitajskem odseku, pa so hladnokrvno čakali, dokler se ni okrog njih nabralo dosti sovražnih let, nakar so prižgali vse letalske bombe, ki so vse skupaj raztrgale.

Mihelič France: »Pust«

Umetnostno delo Fr. Miheliča je ob tej podobi dozorelo do vrednosti, kakršno najdemo le redko med ustvarjanjem našega mlajšega umetniškega roda. »Pust« je zadnji uspeh v razvoju slikarjevih prizadevanj v poslednjih letih in šteje med svoje razvojne prednike »Mrtvega Kurenta«; ter »Romane na Črni gori«, podobni, ki sta vsaka zase zaključila umetnostne uspehe določene dobe v Miheličevem razvoju. Problem o postavitvi figuralne kompozicije v prostor in povezanost določenega krajinskega okolja s človekom, vprašanja, ki sta ju nekako ločeno obravnavali prejšnji slikarji, ti vprašanja sta našli kvaliteto sintezo v »Pustu«.

Hiše so nanizane ob vaški poti, ki se vije nekam daleč v ozadje. Vlažen, zimski dan ustvarja s svojo motno svetlobo zamolkle barvne odnose med nizkimi oblaki, blatno cesto, hišami in ljudmi. Iz goštilne na desni so se vsule pustne šeme v čudastih kožuhih in krinkah; v slikovitih skupinah odhajajo po poti v ozadje. Na hišnih vratih in ob poti stoji gledalci.

Snov je torej preprosta, pustno »prešerna«, vendar je pod rokami resničnega umetnika postala tudi vsebinsko pomembna. Slikarju ni šlo le za zvesto upodobitev določene snovi, marveč zlasti zato, da položi v prizor svoje čustvo in svoje gledanje na ta kosček brezbrizne narave. Kakor vrše danes nad našimi glavami temni usodni oblaki, ta-

ko se je tudi med pustno veselje prikradla skrita groza. Pošastne postavbe našimljencev, njihovi ekstatični gibi, ki postajajo pod krinko grozotni, valovito gibanje teh ne-ljudi v prostoru, strme pome postavbe gledalcev, vse pa ovito od mrzle, vlažne sivine zimskega dne, vzbujajo trpek občutek usodnosti tega početja. In vendar je to človeško dejanje in nehanje, ki se vrsti leto za letom v daljna siva tisočletja in čez. Kakor vodi vaska pot nekam daleč v nevidni svet, tja, kamor se je napotila tudi množica veselih pustov, v svet, ki je brezmejna narava, tako je tudi življenje teh ljudi, od pamtveka privezanih na to zemljo, stalno in neizpremenljivo; že zdavnaj so postali z zemljo eno. In to je druga misel, ki jo je upodobil umetnik.

Tudi kar se tiče tehničnega, slikarskega nastanka slike ter poteka njenega oblikovanja, je »Pust« izredno umetnostno delo. Vse kaže, da so časi, ko je slika polna genialnosti nastala v »pol ure«, minili. Posebno pa, da je bilo le tisto delo »slikarsko«, ki je bilo ustvarjeno »po hipnem navdihu«, samo iz barve — bilo pa je zato brez risbe in ogrodja. Gotovo je, da ne zanikam tudi teh možnosti za rojstvo kvalitete, še bolj gotovo pa je, da se je za tem pojmovanjem skrivalo mnogo šarlatanstva — o takem delu pa, kakor je oblikovan »Pust«, so si umetniki in kritiki in občinstvo, mislim, kaj kmalu na jasnem. Dr. S. Mikuz.

DOBRI ŠTARTI ČASI

Bog, ki je zadovoljen, da ima za služabnike kakor on za prijatelje poštenjake po srcu, pa četudi v življenju radi dobro jedo in pijejo, igrajo tarok, delajo vse, kar je izraz veselja, ki je v vsakem človeku. Različni njegovi šalji razgovori, nekateri izreki, ki jih je izustil brez pomisleka o pomenu poštenega življenja, so jo zadeli še kot otroka. Tudi njena mati se je zaradi tega zelo vznemirjala in prosila brata, naj ne govori tako neumno. Zbudil se ji je sum, da hodi stric v cerkev samo iz navade. Pa to ni bilo res. Nisi smel pripisovati važnosti izrekom človeka, ki se je postaral v žrtvah in odpovedih, in ki je imel navado, da je rekel: »caritas incipit ab ego! Ljubezen se začneja pri samem sebi.« In četudi stric ni mnogo dal na izpolnjevanje verskih vaj, je vendar od tod do zanikanja posmrtnega življenja še precejšen korak. In res, komaj je izustila Luiza svojo sodbo in slišala svoje besede, je čutila, da se je zmotila. Bolj jasno je pogledala vase in razumela, da je nevede iskala v stricemv zgledu opore in tolažbe zase.

Profesor je zelo ganjen po tem tako nepričakovanem odkritju. »Ta edina duša,« je rekel, »ki živi, kakor da misli samo na posmrtno življenje, v katero ne veruje, je v zmoti. Pa vendar jo mora občudovati človek kot najplemenitejšo, največjo. To je vzvišena stvar!«

»Ali ste prepričani, da je ta duša v zmoti?«

»O da, da!«

»In vi, v katero vrsto spadate?«

Profesor je bil prepričan, da spada v tisto vrsto, kjer jih

je zelo malo, in ki se ozirajo po svojem notranjem čutu samo na posmrtno življenje. Vendar pa je bil v zadregi, če bi bil moral dokazati, da njegova vnema pri pripravljanju »pomirjevalne vode« in kaferne cigarete njegov strah pred vlažnostjo in preprihkom, pričajo, da ima malo smisla za sedanje življenje. Zato ni hotel odgovoriti. Rekel je, da ne pripada nobeni cerkvi, vendar pa trdno veruje v Boga in posmrtno življenje in da ne more soditi o laštem načinu življenja.

Medtem pa je Franco, ki je zalival vrt, ugotovil, da je vzevela noma verbeno. Odložil je škropilnico, stopil na prag verande in poklical Marijo, da bi ji jo pokazal. Marija je pustila, da je klical, hotela je še pesmic. Stric pa jo je položil na tla in jo peljal k očetu.

»Vendar, gospod profesor,« je rekla Luiza, in izrazila z živo besedo skrite misli, »kaj ne, saj se lahko veruje v Boga in hkrati dvomi v posmrtno življenje?«

Ko je to govorila, je odložila razvozlašano pripravo za ribarjenje in pogledala Gilardoni ju v obraz z živim zanimanjem, z odločno željo, da bi ji pritrtil. Ker je Gilardoni molčal, je nadaljevala:

»Zdi se mi, da bi kdo lahko rekel: kakšno dolžnost ima Bog, da nam daje neumrljivost? Neumrljivost duše je izum človeške sebičnosti. Hočemo plačila za dobro, ki ga delamo drugim, in kazni za zlo, ki ga drugi store nam. Zadovoljili bi se lahko s tem, da umrjemo popolnoma tudi mi kakor vsako drugo živo bitje. Delajmo, dokler smo živi, kakor je pravično za nas in za druge, brez upanja na posmrtno plačilo, samo zato, ker hoče Bog od nas to, kakor hoče, da vsaka zvezda sveti in da ima vsaka rastlina senco. Kako se vam zdi?«

»Kaj naj vam rečem,« je odgovoril Gilardoni. »Zelo lepo se mi zdi to! Ne morem reči: zelo resnično. Ne vem, nikdar nisem mislil na to. A lepo je to zelo! Pravim pa, da krščanstvo ni moglo

imeti, niti si predstavljati bolj vzvišenih svetnikov, kakor bi bili taki! Zelo lepo je to, zelo lepo!«

»Lahko tudi trdite,« je nadaljevala Luiza po kratkem molku, »da to posmrtno življenje ne bi bilo povsem srečno. Ali je v tem sreča, če ne poznamo smisla vseh stvari, če ne moremo razjasniti vseh skrivnosti? Ali bo hrepenenje po vsevednosti utešeno v posmrtnem življenju? Ali ne bo še ostala kakšna nepredirljiva skrivnost? Ali ne pravijo, da Boga ne bomo nikdar docela poznali? Našega hrepenenja po vsevednosti ne bo konec in trpeli bomo kakor zdaj, morda še bolj, zakaj v bolj vzvišenem življenju bi moralo biti to hrepenenje še bolj močno! Samo eno pot poznam, ki vodi k vsevednosti in ta je, da bi postali Bog...«

»O, vi ste panteisti!« je vzklil profesor in jo prekinil. »Psi!« je rekla Luiza. »Ne, ne, ne! Jaz sem katoličanka. Jaz pravim samo, da bi kdo lahko tako rekel.«

»Toda oprostite, to je panteizem...«

»Se vedno modrovanje?« je vzklil Franco, ko je vstopil z dekletcem na rokah.

»Ojoj!« je zamrmral stric za njegovim hrbtom.

Marija je držala v roki lepo belo vrtnico.

»Poglej to vrtnico, Luiza,« je rekel Franco. »Marija, daj mamici rožo. Poglej oblike te rože, poglej to stebelce, poglej oblike teh listkov, poglej te rdečkaste proge: poduhaj jo! In pusti modrijanstvo.«

»Vi ste sovražnik modroslovja?« je pripomnil profesor smehljaje se.

»Prijatelj sem,« je rekel Franco, »lahkega in jasnega modroslovja, ki me ga uče tudi rože.«

»Vse modroslovje, dragi gospod profesor,« se je slovesno vmešal stric, »je v Aristotelu; vzemi, kar morš doseči.«

»Šalite se,« je odvrnil profesor, »pa vendar ste tudi vi modrijan.«

Inženir mu je položil roko na ramo: